

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

SONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 cèntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 cèntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas,
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Estranger, 5

CAPS DE BROT

CLAUDI LORENZALE

Pintor de notable mèrit,
durant una pila d' anys
fou director de la nostra
escola de Bellas Arts.
Entre 'ls més brillants deixebles
que á prop seu s' han educat,
figura la majoria
dels bons pintors cataláns.

CRÒNICA

Lo de Melilla s' està acabant... ó millor dit, vá acabarse del tot ab la gran missa de campanya celebrada 'l dia 8 del corrent sobre l' altura del turó de Sidi-Aguariaix, situat á poca distancia de la mesquita riffenya que havia sigut la causa del conflicte.

Es impossible després de una missa com aquella, que pugui haverhi ja res més.

Los grans efectes ab honors de apoteosis en totes las obras d' espectacle, 's reservan sempre pel final. O sino que ho diguin los autors dramàtics una mica experts.

No importa que 'l conflicte quedi sense resoldre: no importa que 'l poch ó molt interès que un' obra escènica pugua despertar quedi defraudat... Quan vegin una decoració brillant que ocupi tot l' escenari fins á la paret del fondo, y comensin á sortir tandas de comparsas, coristas y bailarins, y després de una serie d' evolucions, acabin tots per agruparse, rebent de plé á plé 'ls raigs esblanquehits de la llum Drumont, ja sab l' espectador lo que li toca: agafar l' abrich y 'l sombrero y sortir més que depressa, sino vol trobarse ab las empentas.

Finis coronat opus.

* *

La gran missa del dia 8 sigué una cosa per l' istil, y ara podem dir sense temor d' equivocarnos que 'l drama de gran espectacle *Melilla ó la honra nacional vindicada*, anunciat á canonadas y ab gran estrépit d' entusiasmes patriòtics, ha terminat definitivament.

Si l' Historia té esma encare d' agafar la ploma per enriquir los seus anys ab las glorias espanyolas, podrá escriure lo següent:

«Espanya volent donar una bona lliçó als riffenyos, vá enviar vinticinç mil homes y trenta generals al camp de Melilla, á oir missa.»

Y 'ls partidaris acèrrims de nostras venerandas tradicions senyalarán aquesta página brillant, com la més hermosa de totes las que il·lustren la historia patria.

¡Y encare dirá D. Joan Mañé, que la nostra nació es descreguda, y que las kábilas ens portan la inmensa ventatja del seu fanatisme religiós, sentiment incontrastable per part de las nostras tropas, las quals tot lo més que fan es rendir parias á las exigencias de la ordenansa militar!

Lo director del *Diari de Barcelona* haurá de confessar que al escriure aquell famós article va sufrir una lamentable equivocació.

* *

A pesar de tot, segons diuen los corresponents que 's trobavan á Melilla y que van tenir ocasió de assistir á la gran missa, aquesta portava qua.

Los organissadors de la cerimonia religiosa, 's figuravan de bona fé que 'ls riffenyos al veure que 's deya una missa á poca distancia de las ruinas de la seva mesquita, acabarian per perdre 'ls estreps y fer una barrabassada. ¡Com son tan fanàtics, es clar: lo que 's la missa no se la tragarían!

Y llavors, vindria la de Déu es Cristo.

Hi hauria en tot aixó un plan maquiavèlich. La missa, en puritat, més que un acte religiós, era una verdadera provocació.

Deixo als esperits místics que s' entretengan á analitzar l' intenció de aquest acte y fer totes las consideracions que del mateix se desprenen. Los lliberals de la primera tungada, coneguts per ma-

ta-frases, ab tot y l' odi que professavan als servils, quan volian exasperarlos no feyan dir cap missa. Peraquests cassos havian inventat lo *Trágala*, qu' era un himne patriòtic, y del *Trágala* no 's movian.

Pero ara, en lloch de cantarlo als riffenyos, sens dupte per por de que no l' entenguessin, els ho dihem de missas.

Y succeheix que 's reuneixen las forsas, y als soldats en lloch de donarlos un llibre d' oracions, que 'ls ajudi á assistir devotament á la representació del august sacrifici, se 'ls fa omplir la cartutxera de municions frescas y se 'ls fa entafurar á la motxila algunas provissions de boca.

Las divisions y las brigadas s' encaminan al só de las bandas al siti que tenen previament designat, ocupant posicions estratègiques ventatjoses per l' atach.

Y durant la missa, 'l mateix héroe de Sagunto, segons afirman los corresponents, tot sovint s' afiansa sobre 'ls estreps, aixeca 'l cos y no deixa de mirar ab atenció al camp móro, per veure si 'l enemich inicia algún moviment que 'ns obligui á fer que aquella missa acabi com lo rosari de l' aurora.

¿Quins sentiments verdaderament religiosos sobresurten de tot aixó?

¿Quants de aquells vinticinç mil homes armats y previnguts per lo que pogués ocorre, pararian esment en lo pare capellá encarregat de dir la missa?

Catòlicament considerada aqueixa cerimonia ¿se pot dir que siga una missa aprofitada?

* *

Nosaltres no som supersticiosos.

Si ho siguessim no més que una mica, diriam que la Purissima Concepció no pot mostrarse gayre satisfeta de un obsequi de una naturalesa tan especial, que sent religiós en apariencia, apareix desprovist y despul·lat de tot sentiment piados.

Si siguessim supersticiosos diriam més encare.

La missa, sense que 's disparés un tiro, vá costar tres baixas y la perdua de un sombrero.

Un caball vá encabritarse, etjlegant un raig de cossas sobre 'l secretari de la legació Sr. Soler, que rebé una forta contusió en lo ventre. Primera baixa.

Lo tinent Sr. Barrio, nebot del general Azcárraga, anava en un cotxet en direcció al Polígono, y vá volcar. Segona baixa.

Y un pobre soldat de Soria tingué la desgracia de ser cullit entre dos carros, resultant ab algunas contusions á las camas. Y van tres.

En quant al sombrero 'l perdé 'l ministre resident Sr. Arco, reventantli de una cossa 'l mateix caball que havia contusionat al Sr. Soler... y que per la mostra devia ser un caball árabe, que feu lo que 'ls riffenyos no van voler fer.

Y ara com á comentari de tots aquests incidents, aquí vá lo qu' escribia 'l Sr. Peris Mencheta al *Noticiero universal*:

«Al fuerte se le ha bautizado con el nombre de Purissima Concepción, virgen á quien se le atribuye el milagro de que resultase con vida el señor Soler.»

Está molt bé.

Pero: *Fiáte en la Virgen y no corras.*

Lo bisbe de Vich Sr. Morgades ha sigut nomenat arquebisbe de Burgos.

¡Qui ho havia de dir quan en los últims Jochs Florals vá posarse de puntas ab l' héroe de Sa-

VIRÁM MUNICIPAL

—Mestre Henrich, me sembla que no faréu cap diner, perque aquesta virám está enfitada

gunto, que 'l prelat vigatà alcansaria 'l tercer entorxat en la milícia eclesiàstica! Ara ja 's podran tractar de tú.

Pero l'efecte que ha causat aquest nomenament en lo camp catalanista no es per descrit. Ni que un obús de artilleria de 'n Felip V els hi hagués enviat una bomba carregada de metralla. Lo que pel bisbe Morgades es un ascens, per ells es un descens, una verdadera contrarietat.

«Volen saber lo que diu sobre 'l particular *La Veu de Catalunya*?»

«La séva promoció a la dignitat d'Arquebisbe es per ell una gloria ben granada. Y no obstant, no 'ns dona alegria. Al revés, la hem vista estampada en los diaris com una nova funesta que 'ns ha dut del cor a flor de llabi una súplica al bon Deu.

«Ell no permete que aixó hajám de veure. Ell no permete que li sia arrebatat a Catalunya 'l gran pastor y 'l gran patrici. Tots los cataláns hem de demanarho a Déu y hem d'impetrarho dels poders de la terra, en lo cas de confirmarse la noticia. Lo bisbe Morgades es de nosaltres, de la gent de Catalunya. Pel restaurador de Ripoll, un trono fora de la Patria es un desterro.»

La Veu de Montserrat diu:

«Cas de que 'l propòsit fos cert no 's deixaria pedra per moure a fi de no perdre Pastor tan zelosíssim y tan ilustre.»

* *

De tot aixó 's deduheix una cosa molt extranya y es que la colla catalanista s'oposa sempre a la prosperitat y als ascensos dels seus amichs.

En aquest punt no tenen cap reparo en practicar aquell conegut adagi de la terra:

—«De tant que t'estimo t'apunyego.»

P. DEL O.

DE SENMANA A SENMANA

(SONETS-RESÚMENS)

I

La gent del camp (1) fa 'l tonto per allà;
la malícia (2) fa 'ls tatus per allí;
vã gemegant la Patria per aquí,
y l'honra nacional en dansa vã.

¿Qué perilla l'Espanya? ¿qui ho diu? ¿Cá!
¿Qué 'ns indemnizarán?... ¿Es clar que sí!
¿Qué son romanos tot? Deixéulos dí'.
¡Aquesta es la cuestió! (3) Deixéuho aná'.

Allí dalt donant *notas* (4) en Moret
y 'n Martinez fent bandos allí baix,
nostre *trunfo* ríffenyo es ben segú;
nostre honor, podem dir, torna a estar net...
¡Ja podem aná' a missa allà a Guariaix
y aná a buscar bolets (5) al Gurugú!

PEPET DEL CARRIL

LA COMPRA DEL GALL

—¿Estás ja Catarina?

—Jo sí. ¿Y tú?

—Fa mitj' hora que t'espero. Aném.—

Lo senyor Domingo encomana per miléssima vegada a la criada que mentres ells siguin fora no obri la porta del pis a ningú, y després d'escol-

tar desde 'l replá com la minyona tanca, posa las baldas, passa 'l forrellat y coloca la cadena, empeny suaument a la séva senyora, y 'l matrimoni baixa escalas avall.

A pesar dels anys que contan—un sigle y pico entre tots dos—encara may han menjat gall d'indi.

Aferrats a la costum antiga, que proclama las excelencias de las gallinas y 'ls capons, lo senyor Domingo y la senyora Catarina han vist passar Nadals y més Nadals, sense que 'l gall haja deixat de ser per ells una novetat perillosa, una especie de calaverada culinaria propia sols de gent desbaratada.

—¿Per qué no proban lo gall d'indi?—'ls ha dit més d'una dotzena de vegadas la vehina de sota.

—¿Per qué no compran un gall?—'ls ha preguntat cada any la vehina de sobre.

—¿Per qué no menjan gall?—els han repetit mil cops parents, amichs y coneguts.

—¿Qué volen que 'ls digui!—ha respost sempre 'l senyor Domingo—aixó es cosa de gent jova... una moda que no fa per nosaltres...—

Pero tant los han xeringat; tan repetidament los han tirat lo ditxós gall a la cara, que 'l matrimoni, tras detinguda y minuciosa deliberació, ha resolt transigir ab las costums modernas.

—¡Comprém gall!—ha dit lo senyor Domingo.

—¡Comprémnel!—ha respost la senyora Catarina.

Y a comprar lo gall se'n van en aquest moment.

La fira de virám n'está ben provehida. Los capons abundan; los pollastres, las gallinas també; pero 'ls galls son los qu'están en majoria absoluta. Si 's tractés de votar aixís com se tracta de morir ignominiosament a la cassola, y la mesa no fés trampa, guanyaria indubtablement lo candidat dels galls d'indi. Ells son los més.

De bonas a primeras, lo senyor Domingo y la séva muller se dedican a pendre vistas. Si 'l comprar es sempre una qüestió delicada, més ho es quan se tracta d'un article desconegut. Pel nostre matrimoni, lo gall d'indi es un verdader problema. May n'han comprat. ¿Quánt deuen valguer? ¿Cóm se deu coneixer si son bons ó nó? ¿Quinas senyals tenen los galls tendres y sanitosos?...

Mirant, escoltant y seguint la fira amunt y avall tres ó quatre vegadas, s'enteran de tot.

—Ja está vist—diu lo senyor Domingo ab ayre de suficiencia:—un gall *rigular* val dotze pessetonas. La bona salut se li coneix ab lo color de la barballera. ¿Determinémnos, Catarina?

—Com tú vulguis: jo sí que...—

S'acostan resoltament a una parada y comensan la difícil operació de la compra.

—¿A veure, aquest gall?

—¿Aquest?... Tingui: ja se 'l pot mirar; es una pessa com no 'n corran gayres.—

La venedora aixeca l'animal com qui issa la bandera de la patria, y 's posa a ferne un interminable elogi.

—Toquin, palpin, sospesin: una bestia tendra com una escarola, fina, sana, ben criada...

—¿Vol dir que té modos?—pregunta 'l senyor Domingo, fent la rialleta.

—Vull dir que ni que busquin per tota la fira ab un vidre de *multiplicar* no trobarán un gall que a n'aquest li pugui passar la mà per la cara.—

Consulta reservada y en veu baixa entre 'l matrimoni.

Ell:—¿Qué 't sembla?

Ella:—¿Qué se jo! ¿Ja li has ben mirat las senyals personals de la salut?

(1) moro—(2) vull dir, mi...—(3) de Melilla y dels quartos
(4) discordants—(5) y castanyas.

—Si. Té la penjarella vermella, del color que aquell senyor deya que han de tenirla quan están bons.

—Donchs, bueno.... fes lo que tu vulguis. —

Lo senyor Domingo 's gira á la venedora.

—Y bé! ¿quánt val? Digui l' últim preu.

—L' últim, l' últim, quinze pessetas.

—¿Tres duros? Aném Catarina: aquesta bona dona 's vol burlar de nosaltres.

—Escoltin: ¿quánt ne prometen vostés, donchs?

—¿Jo?...

Lo regateig dura mitj' hora. Vensuda per la tussuderia del matrimoni, la dona dels galls acaba per arriar velas y entrega l' animal pel preu que 'l senyor Domingo ha fixat desde un principi onze pessetas.

Encare 'l marit no n' ha pres possessió, sent ja una veu al seu costat que li pregunta:

—¿Vol que li porti?

Es un marrech desarapat y vivaratxo, que tot dihent aixó s' apodera del gall y 's planta, esperant ordres.

—¡Vaja!—fa 'l senyor Domingo rihent:—¡que la festa sigui complerta! Fémho tot com la gent del dia... Andando, pórtal: comensa á passá endavant.

Lo baylet se posa á caminar, sorteiant hábilment las dificultats que per tot arreu se troban. La Rambla está plena de gent, las travessias també: la inmensa generació ho invadeix tot.

—¡Noy!—diu lo senyor Domingo observant que 'l portador s' adelanta una mica massa:—no t' extravihis, no corris, que tú no sabs ahont vas...

—¡Prou!—fa 'l xicot continuant la mateixa marxa:—no tinguin cuydado.—

Y tot dihent *no tinguin cuydado*, al girar una cantonada, 'l senyor Domingo y la senyora Catarina pegan llambregada á lo llarch del carrer y 's troban ab que 'l baylet ha desaparegut.

Lo matrimoni 's queda mirantse, petrificat.

—¿Has vist?—exclamá tremolant la pobra senyora.

—¡Y tal!—respon lo senyor Domingo, sense intentar siquiera anar el seguiment del gall, convensut de la inutilitat de la empresa.

—¡Prou li deyas tú que no sabia'hont anava!

—¡Oh! Ell si que ho sabia, á la quènta! Nosaltres som los que ignorém...—

Aquí una petita pausa.

—¿Qué fem ara?—pregunta la senyora Catarina, comprenent qu' es necessari pendre alguna resolució.

—Consolarnos.... y anar á comprar un parell de caponets. Ara m' acabo de convencer de que 'ls galls no s' han fet per nosaltres. Lo que sempre t' hi dit: lo gall és per la gent jove.

—¡Sobre tot lo nostre!—anyadeix filosóficamente la senyora Catarina:—¡á tot estirar aquell baylet deu tenir nou ó deu anys!...

A. MARCH.

¡ALLÓ!

A MON AMICH ANTÓN PAGÉS

Me vá dí' un jorn la Maria que volent probar sa sort un bitllet comprat havia del sorteig que tindrà lloch demá, dia vintitrés, á Madrid, vila de l' ós.

—Y en cas que treguis la rifa

¿qué 'm darás?—vaig dirli jo.

Y ella fent la rialleta

rumia un rato y respón:

—Si la sort primera 'm toca

prometo donarte....¡alló!—

y fugí del méu costat

sens' dar-me altra explicació.

Pero com desde aquell día

no la he vista més en lloch,

en vá penso, en vá rumio

lo que puga ésser ¡alló!

A las nits, m' es impossible

dormir un' hora tan sols;

tan punt los méus ulls se clouhen

del tot rendits per la son,

á impuls d' una forsa extranya

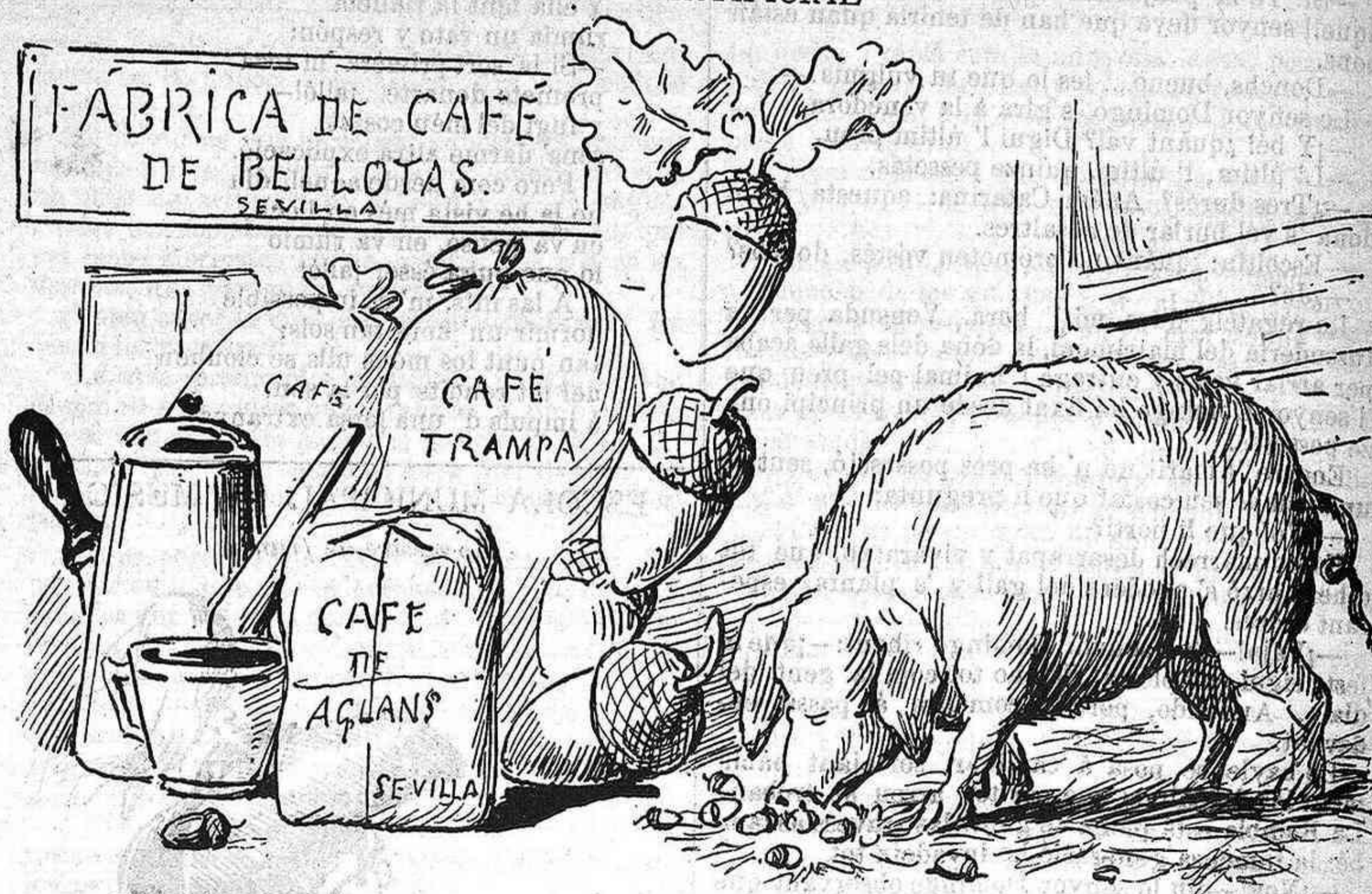
ESCOLA MUNICIPAL DE MÚSICA

Lo mestre de francés

—Los méus deixebles estudiarán lo francés, apendrán lo llatí.... y además avants de comenssar la classe podrán oír missa....

CAFÉ ARTIFICIAL

Diu que 'l govern autorisa
lo café fet ab aglans...

¡Lo que menjan los tocinos,
ferho menjá als sers humans!...

se 'm tornan á obrir de cop
y novament me pregunto;
¿qué dimontri será ¡alló!?

Y en va desxifrar intento
aquell enigmátich mot:
tota la nit passo en vetlla,
mon seny aclarí 'l no pot,
y en tant mos llabis murmuran
ab fervor esta oració:

«Vos Senyor que desde 'l cel
regiu los destins del mon
y disposéu del pervindre;
Vos, tan compassiu y bó,
feu, Senyor, que la Maria
tregui la primera sort
pera que puga donarme
lo que que tant espero... ¡¡ALLÓ!!

JAPET DE L' ORGA.

¡DEMA ES LO DÍA!

De fixo qu' en aquest moment la mitat dels espanyols pensa ab la rifa de Madrit... y l' altra mitat també.

Es inevitable: quan las feynas van bé y un hom se guanya la vida, la gent desitja treure la primera á fi y efecte de viure millor y proporcionar-se més comoditats. Quan las cosas van malament, desitja treurela... per comprarse pa y ferse adobar las sabatas.

¡La primera! ¡No se 'n fan pochs avuy de castells enlayre al rededor d' aquesta lluminosa xifra!

Viatjes, matrimonis, combinacions mercantils, projectes artístichs, plans de fuga ab senyoras casadas, tentativas d' escapatoria ab senyoretas solteras... totas aquestas ideas bullen en los cervells,

enlassadas ab lo desconegut número que demá ha de saltar de l' urna de Madrit...

¡La primera! Ja poden venir en Bristol ab la séva sarsaparrilla, l' Scott ab la séva emulsió, l' Holloway ab las sévas pildoras y en Le Roy ab los séus aixarops...

Cap d' aquestas medecinas, ni totas juntas siquiera tenen la forsa curativa, la benéfica y maravellosa influencia qu' enclou entre sos rasgos lo número que treu la primera de Nadal y que demá escampará un riú d' or—ó de bitllets de banch si aixó del or los sembla massa atrevit.

Aquesta senyora que sofreix y 's neguiteja perque no pot renovar sos enmatxucats vestits ni millorar sas miserables joyas, sería, ab la primera, la dona més ditxosa de la creació.

Aquesta noya que plora y 's panseix esperant lo pretendent á la séva má que cada nit somia y de dia no veu may, faria, ab la primera, lo més ràpit y brillant dels matrimonis.

Aquest senyor que renega del món y de la vida, y parla del suicidi com d' una beguda dolça y saludable, sería capás, ab la primera, d' assegurar que aquest món es un paradís terrenal y que 'l suicidi es una aberració, un delicté que las lleys divinas han de castigar ab tot lo rigor imaginable...

¡Ab la primera!...

Aquest jove no 's tornaría físich, aquell home no pensaria ab lo crim, aquell nen viuria... Las tres quartas parts de las personas que ara 's moren de miseria, reventarian de tips, de massa beure, ó de excessiva salut.

Pero á pesar d' aquests inconvenients, tothom la vol: tothom. Lo qui no la vulgui, que alsi 'l dit.

La primera, es l' objectiu de tots los càlculs, de totas las ideas, de tots los pensaments.

Hi ha gent que aquests dias no té altra feyna

que posar en ordre 'ls séus números perquè 'l moment del sorteig y arribada de *los premios mayores* no l' atrapi desprevinguda.

Altres encare corran d' aquí per allà, preguntant si poden posar alguna cosa en uns quants bitllets més.

—¡S' ha de tenir á tot arreu!—diuen:—¡es lo medi més segur de treure!

Y n' hi ha que 's prenen la cosa ab tant entusiasme, posant quantitats en tants números com los arriban á la vista ó al oído, que un senyor qu' en aquest ram es un verdader desenfrenat, me deya ab tota bona fé:

—¡Créguim! ¡Deu nos en guard de que algun dels méus números tragués la primera, perquè passaria un disgust de debó. Tinch part en tants puestos, tantas apuntacions presas, tantas participacions donadas... que ni sé ab qui tinch jo, ni qui té ab mí, ni de qui es el bitllet de moltes apuntacions, ni quantas apuntacions hi entregat del décim que jo hifet, ni m' entench, ni sé lo que m' embolico.

MATÍAS BONAFÉ.

SECCIO CIENTÍFICA

Recepció del Doctor Viura á la Real Academia de Medicina

Arribar á ocupar un sitial tan honrós com lo de académich de la Real y sentarshi per dret ben bé

¡RES ALEMANY!

Si l' arcaldé es una mica patriota, no té més remey que fer retirar desseguida 'ls cascos dels municipals y 'ls dels músichs del Ajuntament.

propi, guanyat pam á pam á forsa de such de cervell expremut al cap dels malalts, es un acte de justícia qu' en realitat satisfá perquè es un premi donat als honrats obrers de la inteligencia.

Jove encare, 'l doctor Viura, ha sigut sempre considerat per la classe mèdica com un metje serio: jamay ha buscat la falsa notorietat; los seus traballs científichs son sempre d' estimat valor, y la séva llarga pelegrinació clínica, es un modelo de práctica mèdica y de moral social, res d' estrany donchs que homes aixís ocupin lo seu puesto.

Lo doctor Viura es conegut per sé y may lo seu nom ha sigut trompetejat ab bombos de mala lley y aixó es un altre dels mèrits qu' en lo actual moment històrich ó histèrich té per nosaltres més valor. Aixís com hi ha, per desgracia, molts que 'l mèrit lo compran, aquest es dels pochs que se 'l guanyan.

Lo treball del doctor Viura per l' acte de recepció versa sobre lo «Concepte de la antisepsia interna en las malalties de la infancia.» Aquest discurs es lo judici crítich de la terapèutica moderna en las malalties infantils, y home tan coneixedor de la patologia dels infants y conegut per aquesta especialitat de una manera notable, resulta un treball de un valor intrinsech de primera forsa, brobat de un istil propi y original, sens may deixar-se portar de apasionaments y sempre tendint al progrés sensat de la Medicina.

Lo problema de la desinfecció interna està estudiat ab una serenitat de judici qu' encanta y lo balans de las adquisicions terapèuticas modernas està fet conciensudament sens may despreciar cap dels elements teórichs ab que s' apoya la actual medicació interna.

Res d' estrany, donchs, que 'l doctor Robert pronunciés un altre eloqüent discurs ab motiu del pronunciat pel nou académich doctor Viura. Tenia bona pasta y la vá treballar com ell sap.

La paraula del doctor Robert té sempre 'l dó de la seducció y 'l poder de la veritat; en l' anàlisis y la síntesis no té rival, y al establir la distinta situació del metje y la del ciutjà, resumeix de una manera tan clara y precisa 'ls elements ab que l' un y l' altre contan en l' actualitat y 'l perquè dels distints éxits de la Cirujia y de la Medicina, que no hi ha més remey que descobrir-se davant de tanta penetració y sabiduria.

DOCTOR MANXIULA.

IDILICH

Dalt de una branca nov. . . ll
asseguda hi ha una n. . . n;
un pastoret, sense p. . . n
l' hi vol dar una pone. . . ll.
La nina 's torna verm. . . ll;
de sobte 'l valor l' hi man. . . k;
mes ab sa maneta blan. . . k,
fina igual que l' asseb. . . h,
fentne de l' amor miss. . . h
del donzell la flor arran. . . k.
La pastora no desd. . . n

Tipos riffenyos

tot quant de sas mans ne... v,
mes ab son mirar pre... v
l'importunitat, y l'r... ñ.
Pero lo pastor s'emp... ñ
en que baixi la donz... ll,
y que baixi l'hi acone... ll.

Lo sol s'amaga depr... s,
y una boyra molt esp... s
confon á l'aymant par... ll.

UN A. VENDRELLENCH.

DESDE 'L GURUGÚ

(CARTA DEL MORO)

En nom d' Aláh element y misericordiós.

Amich de sempre: ja pots veure com de tot això de Melilla no 'n resulta res contra la mitja lluna; mes aviat es la lluna en un cove. Aqueix negoci es un gran pastel cuyt desde bon principi á *fuego lento*, ó siga fent la xup-xup, com diuen los Diccionaris culinaries de vostra terra. Jo me 'n alegro per tots, perquè d'aquesta manera podreu cuydarvos millor d'arreglar la qüestió de la dinamita, puig sempre resulta trist armar bronquina fora de casa mentres tenim la situació interior en orris. Quan vos creyau posar las peras á quarto als bárbaros del Riff, los selvatjes de per assí us esmicolan de mala manera, lo que vol dir qu'us poseu en guardia contra las sorpresas dels de dins més que contra 'ls projectes bélichs dels de fora. Aixís mateix seria bo que no sols paressiu la mirada evitant lo contrabando de guerra, sino qu'obrissiu uns ulls com unas taronjas á fi de que no vos entri 'l contrabando de pau, en figura de tractat de comers.

Jo penso que nostre Muley Araaf es un gran mestre de tunanteria. Y qu' es bon mestre no pot ningú negarho, y que té deixebles granats encare menos; ó sino veyeu los peixos grossos á

qui dona conferencias durant lo present curs de 1893 á 94 que ha obert ja en sa cátedra de campanya de l' Universitat lliure de Frajana.

Aprofitant la sahó de las últimas plujas ara hem comensat la sembra. Aquest any no 'ns caldrán adops de cap mena, perquè 'ls difunts últims nos farán la mateixa servitut. Gracias, donchs, pe 'l guano que 'ns heu preparat.

Mitjansant la voluntat d' Aláh y la de 'n Martinez Campos dins de pochs dias tindrem lo nou Mercat de la Concepció, ó siga la Fira de Sidi-Aguariaix, hont pensém vendre las granadas y bombas que no van reventar, cartutxos cullits á la zona neutral, babutxas sense sola y algunas xilabas usadas. ¿Quí havia de dirme que 'ls espanyols implantarian los Encants al Africa?

Las kábilas no parlan més que de las operacions del metje Camisola, un espanyol que té la virtut de no fer mal als qu' están cloroformisats. He llegit un diari d' aqueixa ciutat que també 'n parla ab tots los ets y uts, y ¡Aláh 'm perdoni!, després d' alló fins m' he cregut que 'l tal Doctor passaria la mà per la cara al curandero de Sans y á la Santa de Badalona.

Y ara per acabar. Tenim un adagi que diu: *cada terra fa sa guerra*. Si nosaltres pera cubrirnos del foch d' artilleria, que no tenim, combatém aprofitantnos dels accidents del terreno, oposant l' astucia als canons, tingueu present que á la guerra com á la guerra. Tota mort violenta, avans de que arribi l' hora senyalada en lo gran llibre del natural destino, ha sigut, es y será vil. Als qui 'ns tractan, per sols aquest fet, de cobarts, assessins, traïdors y altres honorífichs adjectius, digueulos que repassin la vostra historia de la Independencia, la d' aquest mateix sigle. Quan la tingan ben estudiada y n' estigan ben enterats que parlin com siga de rahó. Jo 'm recordo d' un *Ulatinorum* que m' ensenyá á Tànger un frare llech qu' umplia 'l sagí á copia de penitencias: *Amicus Plato, amicus Séneca, sed magis amica veritas*.

PÁGINAS DE LA GUERRA (De nostre corresponsal especial J. Blanco Coris)

Muley-Hassan, emperador del Marroch

Y prou. Aláh 't conservi contra Satanás y 't guardi del Sakar.

MOHAMET ISMAEL.

P. D. Ab lo primer correu enviam una barra de sabó que m' han encarregat molts amichs de l' Alkalaia. Com tenen la cara bruta, no s' atreixen a disfressarse d' askaris (comparsas imperials) y están imposibilitats de guanyarse un grapat de xavos.

Ademés, si 't vols desfer d' alguna mosquitera vella te 'n donaré las gracias, y calmarás la fúria de la meva Zaida, que, com está costipada, en tot aquesta temporada ja 'm porta malmesas vint canas de glassa per taparse las fesomias.

Per la traducció.

XAVIER ALEMANY.

PRINCIPAL

Fa alguns dias que anuncia 'l propòsit de tornar a obrir posant en escena la popular comedia de màgica *La Redoma encantada* ab lo magnífich decorat degut a n' en Soler y Rovirosa.

Molt celebrarém que 's realissin aquestas inten-

cions y que trobin en lo públich la bona acullida que 's mereixen.

LÍRICH

Al concert de diumenje vá assistirhi una concurrencia numerosa. Ja era hora. Lo programa era escullidíssim. Formava la primera part *L' Arlesienne* de 'n Bizet, obra primorosa en un grau extraordinari; la segona la famosa sinfonia de Schumann, qu' es, sens dupte l' obra mes hermosa del gran compositor; y l' última estava totalment consagrada á Wagner. ¡Quín filarmónich resisteix la tentació de un *menú* tant exquisit y suculent!

Tots los números del programa sigueren interpretats ab acert, ab notable colorit y ab un ajust admirable.

D' aplausos pel mestre Nicolau y pels músichs no 'n vulguin més.

* *

En lo concert de demá-passat s' executarà 'l final de *La Walkyria* de Wagner, cantant lo senyor Puiggener la part de Wotan. No hi faltará concurrencia.

Item mes. S' ha posat en estudi la llegenda *Henora* original del mestre Nicolau.

LICEO

No hi ha medi de que s' obri.

Y la proba es que s' ha cridat als abonats pera tornals'hi 'ls quartos.

¡Y quant sofreix Barcelona á conseqüencia de aquest estat anormal!

ROMEA

Las claus de Girona, l' últim drama de 'n Frederich Soler ha sigut rebut ab extraordinari aplauso. Está escrit á l' antiga manera del autor, qu' aquesta vegada no s' ha proposat resoldre cap problema filosófic ni social, ni desenvolupar una concepció romántica, ni tan sols presentar una acció històrica. Mes aviat ha pagat tribut á la forma pintoresca, qu' es lo que sempre li ha valgut éxits mes segurs y satisfactoris.

Lo drama 's desenvolupa durant lo siti de Girona, sense que la gran epopeya catalana siga ni molt menos son objecte primordial. L' acció passa á Girona, com podria passar de la mateixa manera en qualsevol altre ciutat sitiada. Sols incidentalment sabem alguna cosa del heroisme dels defensors de la immortal ciutat, y encare lo que se 'ns diu si ho depuressen, tal volta no ho trobaríam massa ajustat á la veritat històrica.

Un coronel casat ab una dama francesa, amiga de infancia de un oficial que figura entre 'ls sitiadors: l' afany de aquest coronel de posar á salvo á la seva familia: unas cartas del oficial y de la coronela: la passió dels zelos y 'l rezel dels defensors de Girona que sospitan una traició per part de la dama: las entremaliaduras de una cantinera que 's fica per tot y tot ho fa y tot ho resolt, viva reminiscencia de la *Dida* del mateix autor: l' intervenció de un comandant que 's diu de 'tú ab lo coronel y de dos mariners farrenys de Sant Feliu de Guixols que serveixen los canóns de las murallas y á ratos perduts vigilan al coronel y á la seva dona, y finalment la de un frare llech que vá y vé como *Pedro por su casa* desde 'l camp francés á la ciutat sitiada, tots aquests elements donan lloch á una serie d' escenas de verdader efecte teatral, realsadas ab tiradas de versos que 'l públich escolta ab gust y aplaudeix, y rematadas al final dels actes per efectes plástichs que obligan á alsar lo teló entre 'ls aplausos de la concurrencia.

En Soler ha escrit un drama més propi pel públich amant de las emocions escénicas y de las sor-

presas, que per la critica esbrinadora y analítica que fàcilment podria posar alguns reparos á la poca consistencia del caràcter del coronel y á la puerilitat de alguns recursos escénichs.

Per exemple: no 's comprén que siguin tants los que faltin al respecte y á la consideració que dintre de la milicia obté sempre un superior, y més en una plassa de guerra, sitiada. Sobre aquest particular varem sentir una frasse xistosa.

—Se coneix—digué un espectador—que á Girona no regia 'l bando de 'n Martínez Campos.

Pero no volém exercir de crítichs, limitantnos á consignar que á despit dels defectes que podriam senyalar fàcilment, l' obra siguié rebuda ab agrado, escoltada ab gust y aplaudida com las més afortunadas del autor.

En sa execució sobresortiren las germanas Clemente, l' actor castellá Sr. Labastida, á pesar de sos defectes de pronunciació, y 'ls Srs. Bonaplata, Soler, Pinós, Fuentes y Santolaria, encarregats dels principals papers.

* *

Lo sainete de 'n Vilanova *A casa l' arcalde*, es una nova trasplantació á l' escenari de un dels admirables y celebrats quadros del autor. Producció xispejant, si de alguna cosa peca es d'excés d'ingeni. Los xistes de dicció s' encabellan y s' estalonan, y 'l públich casi no li queda temps de riure 'ls tots. Per altra part, las escenas resultan una mica llargas y la falta de unitat perjudica l' éxit de l' obra.

Un consell. Los agricultors, quan trasplantan un arbre 'l podan y devegadas lo coronan. Aixís li asseguran la vida. ¿Per qué no ha de fer lo mateix lo Sr. Vilanova, quan trasplanta al escenari un dels seus quadros? Desmotxi, podi sens pietat y crech que no se 'n arrepentirá.

TIVOLI

Las representacions de *Un viaje imprevisto* alternan ab las de *El siglo que viene* y otras produccions d' espectacle, que son las que solen predominar en l' escenari de aquest teatro.

NOVEDATS

Lo Sr. Riera y Bertrán ha escrit un hermós melodrama, titulat *L' hostalera de la Vall*.

En quatre actes precedits de un prólech, que no pecan de curts, se desenvolupa una acció dramática ben concebuda, desenvolupada ab molta claretat y plena de interés y de viva emoció. Un gran vigor, qualitat que fins ara rarament ens havia donat á coneixer l' autor de aquesta producció, es lo sello característich de *L' hostalera de la Vall*, vigor que predomina en la pintura dels tipos y en lo diàlech concís, ferm y apropiat, escrit en una prosa granada y genuinament catalana.

Combinar una acció melodramática basada en la perpetració de un crim, en l' acusació de un innocent y en lo descobriment del verdader culpable y dotarla de tipos ben estudiats, que obran moguts per passions y sentiments molt lògichs y que parlan un llenguatge escayent y natural, forma tot aixó un conjunt de bonas condicions escénicas y literarias, y si bé no realisa un fi artístich de primer ordre, demostra la gran amplitut de horisóns que ofereix l' art escénich á un autor, quan tracta de lluhirse.

Aixís, lo prólech de *L' hostalera* constituheix un preciós quadro de costums al qual res li falta, ni li sobra; l' acte primer, dominat per la figura del avaro hostaler Paull, deixant apart la excessiva franquesa del Baró, es un acte horripilant, per cometre un crim monstruós. L' acte segon, es en nostre concepte un dels qu' están millor desarro-

LOS PACIFICADORES DEL RIFF

Lector; aquests cinch moros
que tens aquí al devant,

son la brillant escolta
del germá del Sultán.

llats. En los tercer y quart tal vegada sobra l' extensió que 's dona á alguns incidents.

Pero l' obra, en conjunt s' aguanta sempre, té un gran interès y es verdaderament emocionant.

L' execució, magnífica. Tots los actors estigueren en caixa, ben imposats de sos papers, treballant ab verdader carinyo. Tant la Sra. Ferrer, protagonista, com las Srtas. Fontova y Morera; tant lo Sr. Borrás, que fa una creació del tipo del avaro criminal, com los Srs. Daroki y Virgili en sos papers merament epissódichs; lo mateix lo Sr. Guitart que 'l Sr. Pigrau, tots, en fi, sens olvidar la nena Daroki, donaren á l' obra un relléu notable y feren escenas de conjunt que no tenen pero.

Inútil dir que l' autor sigué cridat distintas vegadas al final de tots los actes, rebent nutrits y generals aplausos.

CATALUNYA

El Duo y Los descamisados fan el gasto, produhint grans entradassas, especialment en los dias festius.

Dimecres vá estrenarse una sarsueleta titulada *El titirimundi*, deguda la lletra als Srs. Monasterio é Ibarrola y la música al Sr. Valverde fill. D' ella 'ns ocuparém la senmana próxima.

GRAN-VIA

Ja veuen que aquesta senmana no peca per falta de novedats.

Als éxits conseguits per las obras de 'n Soler y

de 'n Riera y Bertrán, agréguinhi 'l molt llegitim que ha obtingut l' expert autor Sr. Moreno Gil ab son melodrama *La pescadora de Arenys*.

Apesar de passar l' obra en una població de la costa catalana, no cal buscar en ella color local ni tipos de la terra: lo Sr. Moreno Gil no crech que haja tingut aquest propòsit, com no 'l tingué tampoch al escriure *La payesa del Montseny*. Pertany la producció al género cosmopolita. La séva geografia única es lo teatro, ab las sévas emocions, ab los séus recursos, ab los séus truchs, ab las sévas manganxas. Lo Sr. Moreno Gil ha demostrat distintas vegadas que domina aquest género, y que té un coneixement perfecte del terreno que trepitja y del gust del públich que acut á aplaudir las sévas obras.

Encare que l' acció no sempre es clara, surgen de quant en quant raigs de llum suficient per mantenir l' atenció del espectador y evitar que decayga l' interès del públich.

Además realsan l' obra las dos magníficas decoracions que ha pintat expressament lo Sr. Soler y Rovirosa. ¡Aquestas si que tenen color local! Representa l' una un tros de nostra costa de Llevant ab lo mar alborotat y l' altra l' interior de una cabanya de pescadors. L' art escenogràfic no pot arribar més enllá en punt á justesa en l' impresió del natural.

La pescadora de Arenys s' ha vist molt aplaudida, contribuhint poderosament al éxit la bona execució que ha tingut baix l' experta direcció del

Sr. Tutau. Molt se lluhí aquest actor en lo paper de Quico (beneyt); molt també la Sra. Mena en lo de Marina; la Sra. Llorente y 'ls Srs. Oliva, Parrenyo, Guillemany y demés estigueren acertats en sos respectius papers.

*
* *

En la senmana pròxima s'estrenarà en aquest teatro la popular revista cómic-lírica *La llanterna mágica*, de C. Gumá, música del mestre Gimenez.

L'obra ha sigut reduhida á un acte y augmentada ab música y quadros nous: de manera que lo que haja perdut en extensió, ho haurá guanyat probablement en interés.

Sembla que 'ls quadros anyadits se titulan *La vía pública* y *La jugada de Manilla*... ¿Quina deura ser aquesta jugada?

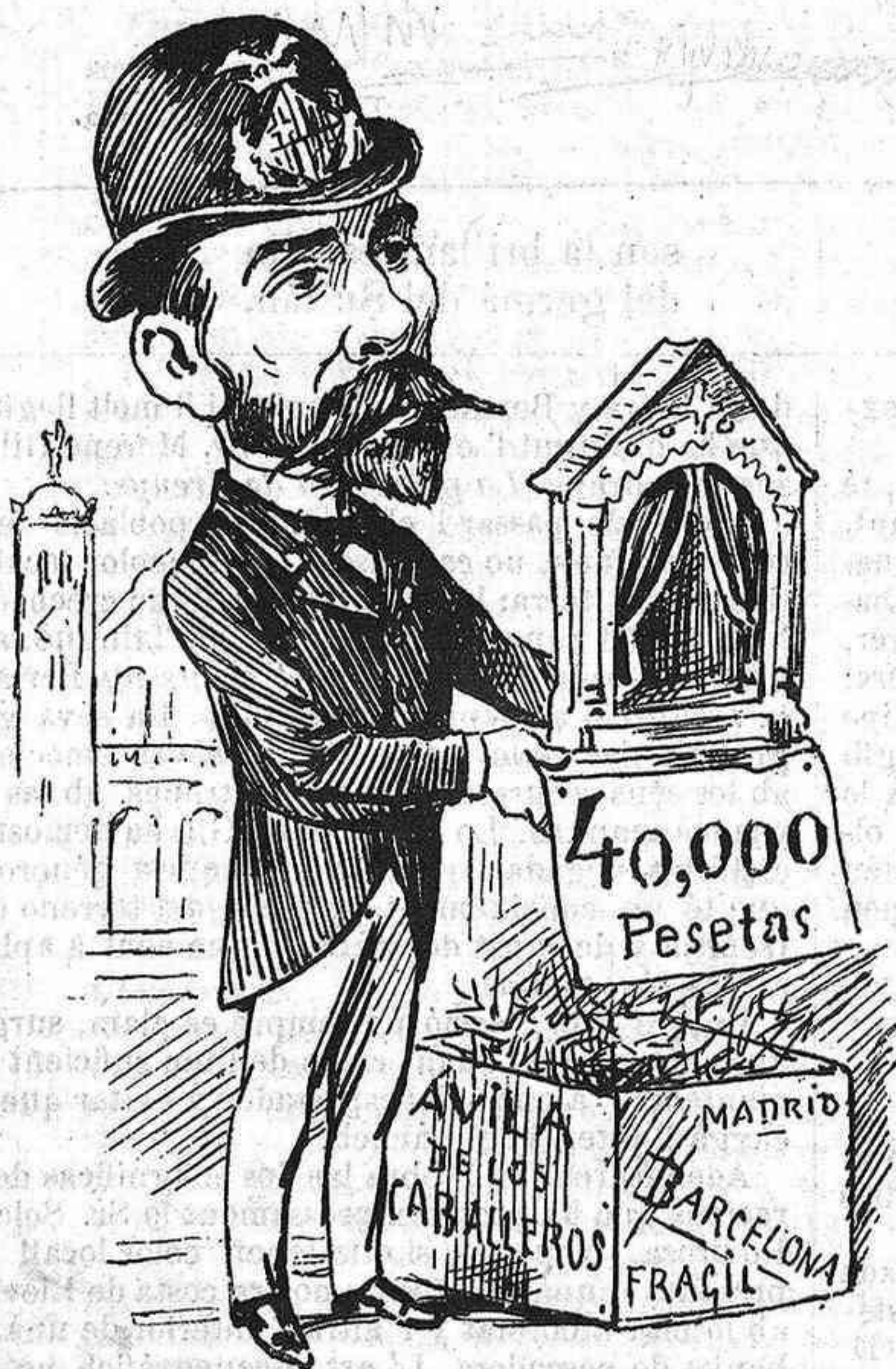
CIRCO EQUESTRE

S'ha comensat en aquest local una nova campanya sarsuelera, baix la direcció del mestre Oliver.

Forman part de la companyia las tiples Eliodora Salvador y Enriqueta Ureña, representantse las obras curtas més aplaudidas del repertori.

N. N. N.

UN CORREDOR DE CAPELLETAS

—¡Au, senyors, que per comprarla, se poden robá 'ls dinés!
¡Vuyt mil duros! ¡vuyt mil duros!...
¡A veure qui 'n dona més!

CARTA OBERTA

Senyor Don
J. F. Aguirre—Tal punt—
Tal altre, tants de Desembre:
any noranta y tants:

Salut.

Llegida la historia trista
de la Matilde y 'l Rull
—també jo vull pèndrehi basa—
resistirla no he pogut;
y posant prest má á la ploma,
contra la méva costúm,
li embutzaco quatre versos
en menos de un dir Jesús.

A vosté, qu' es moralista
dels que no gastan perfums,
que de Juvenal las *teclas*
toca ab garbo y sense embuts;
que per aixecar la llebra
no necessita lladruchs,
ni tabals que 'l vulgo soni
ni varetas de virtuts,
—puig li basta 'l llambrech viu
de sa honrada y clara llum—
lo convido perquè vinga
açi dalt (bon xiquet lluny
de l' antiga, bella, noble
é il-lustre ciutat d' Abul) ⁽¹⁾
'hont podrá pendre modelos
d' après nature, y á gust.

No més preguntant pel *Manso*
—tartaner y home de puny
ab més sal qu' Andalusia
per més que no es andalús—
ja li dono jo paraula
que 'l porta aquí en pochs minuts.

Campeja ensá una *jordansa*
de vividors y tabuls,
faltats de gamhals los més
y tots ells sobrats d' orgull,
que, segons y com, son llarchs,
y, segons y com, son curts, ⁽²⁾
ab tal gana y tal cassussa
que menjarian difunts!

Hi trobará gran riquesa
d' *assumptos*: dropos, ganduls,
jugadors, brétols, hipócritas,
farsants, gitanos y ruchs
multitud abigarrada
qu' en compte de llum, fa fum.
Deu los cria y ells ja cuydan
d' aplegarse y viure junts;
per lo qual li será fácil
de conéixels hù per hù.

Es lo millor en tots géneros;
y vosté que té cop d' ull
podrá pèndrels bé la mida;
y dir en solfa d' alguns,
que, si 'ls giran las butxacas
al revés, es molt segur
de la familia no 'n queda
mes que un aixam de perduts.

He cumplert ja 'l méu objecte
y vaig á posarhi punt.
Tindrà llit y bona taula

⁽¹⁾ Abul-Hassán fou senyor de Valencia.

⁽²⁾ Llarchs de dits y curts de xaveta.

à casa de son segur
servidor, que lo saluda
y s. m. b.

PER JUST.

Per poder,

J. BAUCELLS PRAT.

Esquellots

Sabut es que la *Lliga de Catalunya* va ser convidada à assistir al *meeting* de Bilbao. Y sabut es també que no va tenir per convenient anarhi per la rahó de que no havian senyalat torn al seu representant *pera fer un parlament ben recargolat*.

Fins aquí tot està bé.

Y de aquí sembla que no havia de passar, per alló de: tú 'm convidas; à mí no 'm convé acceptar lo convit y estém en paus.

Pero s' ha celebrat lo *meeting*, y la *Lliga* no ha tingut cap reparo en cridar:

—Es femella.

Per tal motiu han circulat *unes ratlletes* à tots los periódichs locals, dihent:

«La *Lliga* declina *tota responsabilitat* en lo mal éxit de las gestions realizadas prop dels ministres d' Estat y d' Hisenda, pas que considera enterament infructuós.»

Ja ho saben los industrials: la *Lliga* declina *tota responsabilitat* de un acte en el qual no ha volgut pendrehi la part més mínima.

¿No es aixó l' extrém de la petulancia y de la ridiculesa?

Per altra part ¿qué hauria succehit si 'ls *Lligats* haguessin assistit al *meeting*?

¿Tenen ells, per ventura, un medi de imposarse sense remey à tots los que en la nació *remenen les cireretes*?

Y donchs ¿per qué no emplean aquest medi *pera salvar la causa* de las quatre barras?

¡Ay, senyor!

Tractantse de aquests noys, s' ha de dir:

—¡Que Deu los fassa bons!

Llegeixo:

«Un periódico de Galicia consigna que sólo hay un obispo gallego en la Península, el de Orense, D. Pedro Casas y Souto, natural de Orense, que es un consumado teólogo.»

¡Y aixó que diuen que 'l gallego més tonto es bó per bisbe!

Ahir dijous vá sortir l' *Almanach de la Camp i-na de Gracia*, *pera l' any 1894*.

Es una publicació adornada ab preciosos cromos plens de intenció política, numerosas caricaturas degudas al llapis de Moliné, Apeles Mestres, Pe-

LAS DONAS DE PARIS

Fot. Reutlinger.—Paris.

La Depoix

Artista distingidíssima y dona de bellesa excepcional. Treballa al *Gymasse*; pero en los ratos perduts... pren lliçons del fill de 'n Coquelin.

llicer, Foix y Miró, y multitud de traballs literaris xispejants, suscrits per acreditats autors.

L' aparició del *Almanach* ha sigut un éxit. Els ho advertim, perque sembla que no n' hi haurà per qui 'n vulga.

La monopolisadora de mistos està perduda.

Desde que se li vá ocorre la desdixada idea de l' estanch de aquest article ha disminuït lo consum de una manera portentosa. Tothom que 's pot estar d' encendre un misto se 'n està. Qui no acut al antich sistema de la pedra foguera ó al modern del briquet, apela à demanar foch al primer que passa, y aixó, com es natural, redunda en detriment de la fabricació.

Tinch un amich que de nit no gasta més que un misto, 'l necessari *pera encendre 'l gas*. Desde que

té llum, y cada vegada que ha de calar foch á un cigarrillo utiliza las quas dels mistos que ha gastat durant lo dia. Lo sistema es práctic y económic y 'l recomano á totas las personas que vulgan contribuir á fer la guerra als del monopoli.

Los quals, al últim s' haurán de convencer de la veritat de aquell conegut refrán: «Qui tot ho vol, tot ho pert.»

Lo nostre estimat colaborador D. Joseph Aladern ens ha escrit una carta manifestantnos que 'l sonet imprés en la pág. 73 de l' *Almanach de La Esquilla*, ab lo titul de *¿Casat ó cassat?* y suscrit per H. Hernández, ja tenia amo.

L' amo del sonet es lo reclamant Sr. Aladern, qui 'l publicá en lo número 9 del periódich *Reus literari*, corresponent al 16 de Janer del any passat.

En vista de aquesta reclamació queda declarat *rata literari* de primera classe 'l titulat H. Hernández.

A pesar de tot lo que s' ha dit, ha quedat constituïda la societat organitzadora de la Exposició Universal pera 1898.

Ab la circumstancia de haver sigut nomenat vice-president de la Junta l' adroguer y ex-regidor D. Aureliano Plaza.

Nombrament es aquest que dona una gran significació á la citada Junta.

Perque haventhi en Plaza de per mitj es més que segur que tot se 'n anirà ab *bolados*.

* *

Y á propòsit d' exposicions.

Pocas son las que s' haurán realitzat al mon baix millors auspicis que la de Chicago.

L' importancia de la ciutat *yankee*, l' esperit d' empresa de aquella nació que no té rival en l' univers, la circumstancia de commemorar ab ella 'l descobriment de América, tot feya preveure que la fira del mon seria un gran aconteixement.

Donchs bé, passats comptes entre lo recaudat y lo invertit, resulta un déficit que no baixa de 75 milions de pessetas.

Quinze milions de duros perduts en una empresa de la qual se 'n esperavan considerables beneficis.

Vels'hi aquí una trencadura que no l' arreglan pas tots los braguers de ca 'n Clausolles.

Los dias festius acostuma á haverhi pedradas entre 'ls xicots de alguns punts de las Aforas, dividintse 'ls contendents en riffenyos y espanyols.

L' espectacle no deixa de ser significatiu, per lo mateix que demostra que lo que no fan los grans ho fan los petits.

La guerra de Melilla.

En la part interior de la mansana limitada per la Plassa de la Universitat, carrer de Corts, Ronda de Sant Antoni y Montaner s' está cometent una infracció que consisteix en la construcció de un local destinat á saló de ball ó á teatro.

En vá 'ls vehins y propietaris han acudit en queixa al Ajuntament: lo recurs sembla que l' hajan enterrat y mentres tant las obras continuan á ciencia y paciencia dels encarregats de l' aplicació de las Ordenansas municipals.

LA MILLOR SOLUCIÓ

Ja que, segons ara diuen,
la guerra es de religions,

¡que hi vegin aquests fulanos
á conquistá aquells turons!

LOPEZ-EDITOR, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona.—Correu-Apartat, número 2.

Ja ha sortit **L' ALMANACH** DE **La Campana de Gracia**

PERA L' ANY 1894

REDACTAT

PER

gran número

DE

distingits escriptors
cataláns

TEXT

d' actualitat

Preu: 2 rals

ILUSTRAT

PER

reputats artistes

4 planas litografiadas
á varias tintas

ILUSTRACIO

en abundancia.

Preu: 2 rals

Se ven per tot arreu.—

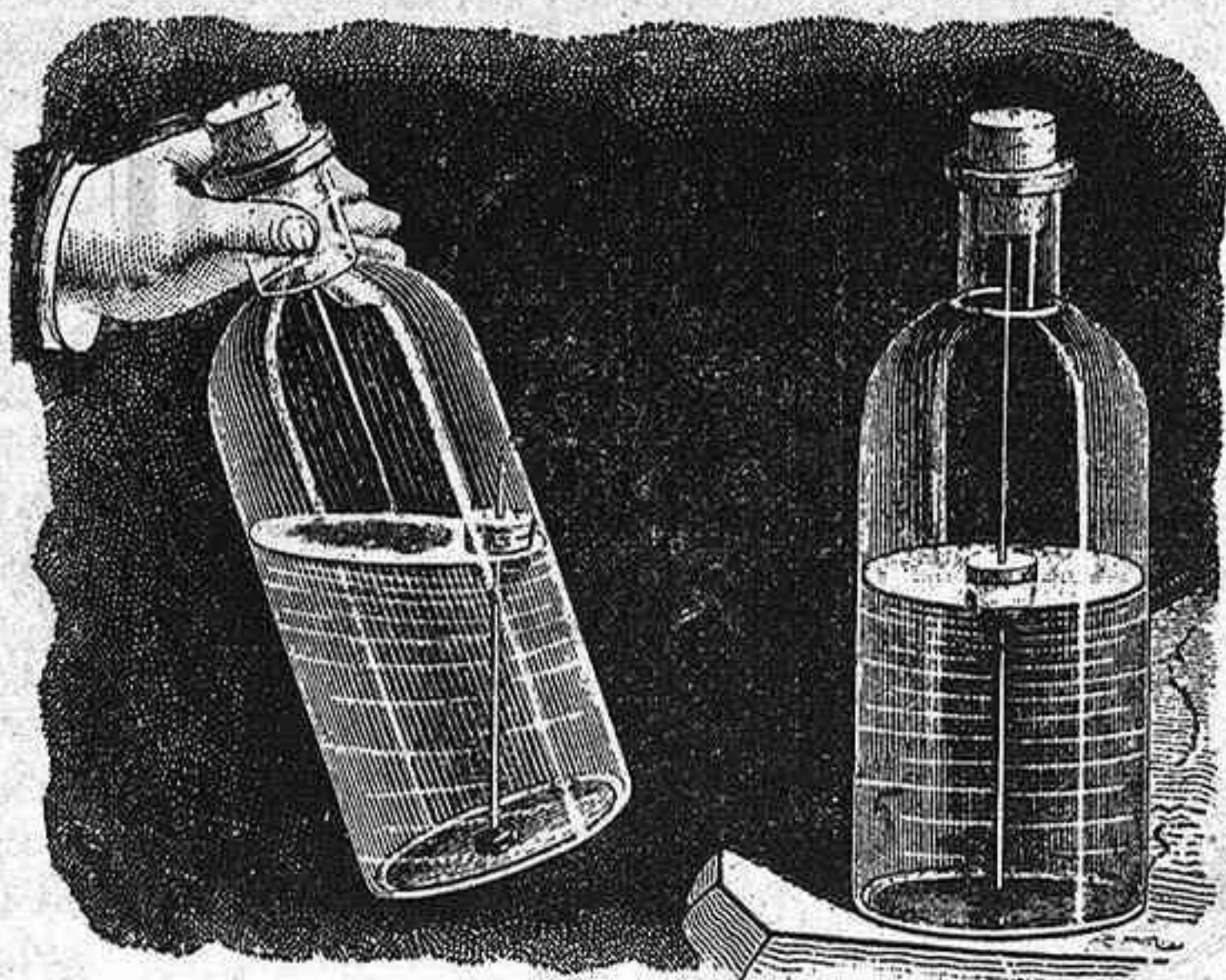
ALMANACH DE LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERA L' ANY 1894

Está agotantse la edició.

Preu 1 pesseta.

DISTRACCIONS CASULANAS

(De la obra *Tom-Tit* de la casa Fuentes y Capdeville.)

NIVELL ECONÓMICH D' AYGUA

La construcció es senzillíssima. Buscan una ampolla de forma parescuda a la que figura en lo dibuix; agafan una rodanxa de suro y després d'atravessar-la ab una agulla, lligan un fil en lo cap de aquesta, y ab cera ó lacre subjectan aquest fil en lo fons de l'ampolla. Ara posin aygua en l'ampolla fins que 'l suro nedi y el fil tibi; tapin lo receptacle ab un altre tap, clavin en aquest tap una agulla ben llarga, y fassin-la surtir per baix, fins que la punta toqui casi be a la de la petita agulla del tap de dintre. Ja està fet lo nivell: la conjunció de las puntas de las dugas agullas marca la horisontalitat; la separació, indica 'l desnivell.

¿No hi haurá ningú que s'encarregui de demostrar que las lleys mereixen més respecte que la voluntat de tal ó qual regidor, amparador de infraccions pel comte que aixó puga tenirli?

Enviém lo nostre pèsam més sentit al eminent escultor D. Agustí Querol que ha tingut la inmensa desgracia de perdre a la seva estimada mare.

Després de cumplir sos debers filials, l'aplaudit autor de *La Tradición* ha regressat a Roma, ahont té lo seu estudi.

Que 'l cultiu del art a que vé consagrant lo seu talent contribuixi a mitigar la fonda pena qu'embarga al celebrat artista.

De segur que haurán vist aquests dias batidors dels regiments de caballeria, portant al cap un'alta gorra d'astracán y penjat a l'espatlla un dolman ab una guarnició del mateix pel.

Lo públich los ha batejat ab lo nom de 'ls *Madgiars*.

Jo trobo molt just que 'ls *Madgiars* hajan sortit, desde 'l moment que pels carrers de Barcelona avants qu'ells varen comensar a deixar-se veure 'ls frares.

Realizadas las importants reformas que l'han millorat de un modo notable, y baix la direcció del seu nou y reputat propietari D. Pere Giró, s'ha obert altra vegada al servey públich lo conegut restaurant-cerveceria Gambrinus, de la Rambla de Sta. Mónica, que pot presentarse avuy com un dels primers en lo seu género.

Entre las varias novedats que 's veuen en aquest establiment, figura la instalació de la llum eléctrica, que al mateix temps que fa més agradable la estancia en lo local, favoreix extraordinariament lo decorat que avuy l'adorna.

Del servey ni cal parlarne: la fama del Sr. Giró es superior als elogis que d'ell poguessin ferse.

Lo govern ha barrotat las 500,000 pessetas de dipòsit que havia fet lo gremi de fabricants de mistos, ab motiu de no haver satisfet al Tresor la mensualitat del cànon, vensuda 'l dia 15 de Novembre.

Sempre vaig creure que aquest monopoli, acabaria de una manera deliciosa.

Podrán no cremar los mistos; pero, en cambi 'ls fabricants a horas d'ara no'n deuen estar poch de cremats!...

Espigolat en un periódich extranger:

Compareix davant del tribunal un subjecte acusat de haver comés un atentat contra 'l pudor.

Lo president, ab paternal afecte, interroga a la victima y li diu:

—De manera que aquest home la va enganyar. Ella ab molta ingenuitat:

—Sí, senyor: figuris si 'm va enganyar, que fins va dirme qu'era millionari!

FILLAS DE EVA

¿Canta?... No 'n tinch cap noticia.

¿Declama?... Tampoch ho sé.

Lo que puch di es qu' es molt guapa y que marxa bastant bé.

Barcelona.—A. López Robert, impresor.—Asalto 63.